

[Sigsgaard.]

Skriftlig begrundelse:

Kommunernes lånemuligheder er så begrænsede i dag, at de i mange tilfælde må skaffe sig kapital gennem private selskaber. Mange fynske kommuner har i de senere år lånt store beløb af A. P. Møller-koncernen (A/S Odense Stålskibsværft, Dampskibsselskabet Svendborg og Dampskibsselskabet af 1912).

Koncernen har mindst 50 mill. kr. stående ude hos kommuner og koncessionerede selskaber. Lånene formidles ofte gennem Handelsbanken, så låneren ikke ved, hvem udlåneren er.

Pengene lånes ud til ca. 4 pct. Til gengæld ligger kursen nede på 80-90. Derved indkasserer koncernen en stor kursgevinst, som overvejende er skattefri. Den effektive rente er 10-10½ pct.

Sagen bliver ekstra grov, når man ved, at koncernen kan låne i udlandet, mens regeringen har forbudt kommunerne at gøre dette.

A. P. Møller-koncernen har således for nylig lånt 50 mill. kr. i England til 5½ pct. — fradragsberettiget — rente.

Et tilsvarende beløb har koncernen som nævnt udlånt til kommuner m. v. til næsten den dobbelte effektive rente, men hvoraf der kun syares skat af ca. halvdelen.

For hver 10 mill. kr., koncernen udlåner, får den en skattefri kursgevinst på ca. 1,5 mill. kr.

Disse millionbeløb betales af låntagerkommunernes skatteydere. De kunne have været sparet, hvis kommunerne selv kunne have lånt i udlandet. Og de kan beskattes, hvis regeringen vil.

Den ensidigt monopolvenlige politik, der føres, understreges yderligere af, at afskrivningsreglerne er så gunstige, at stålskibsværftets store dok kunne afskrives, inden den overhovedet blev bygget.

Sigsgaard: Regeringen har jo begrænset kommunernes lånoptagelse så stærkt, at de i dag i stort omfang er tvunget til at optage private lån til høj rente. Det er kommet frem, at f. eks. A. P. Møller driver en udstrakt udlånsvirksomhed og har i hvert fald et halvt hundrede millioner kroner stående ude hos kommuner, koncessionerede selskaber og til en vis grad hos private. Lånene

formidles tit gennem Handelsbanken eller gennem vekselererfirmaet Gudme Raaschou. Kommunerne må betale 10-11 pct. i rente.

Hvis de kunne have lånt i udlandet, ville det have været meget billigere, men det må de ikke for regeringen. Det må f. eks. A. P. Møller derimod godt. Selskabet har f. eks. lånt 50 mill. kr. i England til kun 5½ pct., og dem låner man så videre til bl. a. kommunerne til den dobbelte rente. Ganske vist er den officielle udlånsrente kun 4 pct.; resten tager A. P. Møller hjem i kursgevinst, og denne kursgevinst er oven i købet i de fleste tilfælde skattefri. Det betyder, at selskabet for hver 10 mill. kr., det udlåner, henter sig en skattefri gevinst på 1,5 mill. kr. Med andre ord: skatteyderne i de kommuner, der låner af A. P. Møller, tvinges af regeringens politik til at forære selskabet store millionbeløb oven i dem, som staten på alle skatteyders vegne i forvejen forærer gennem urimeligt fordelagtige afskrivningsregler.

Der er den yderligere ulempe, skal vi sige det sådan, ved denne trafik, at der er mulighed for at udøve pression mod kommunerne. For nogle år siden havde A. P. Møller lånt 4 mill. kr. ud til Silkeborg kommune, og pludselig fik kommunen besked om, at nu skulle lånet betales tilbage om 8 dage. Det viste sig imidlertid, at man også fik en underhåndsmeddelelse om, at hvis man gav tilladelse til at bygge et cafeteria ved et supermarked, der skulle opføres i byen, og som kommunen havde forbudt opført — cafeteriaet — så kunne lånet blive stående. A. P. Møller er en stor aktionær i dette supermarked. Det er et eksempel på den pression, der kan følge med.

Jeg synes, at den trafik må stoppes, og derfor spørger jeg finansministeren, hvad den koster i skattetaab, og hvad han i øvrigt vil gøre ved sagen.

Finansministeren (Poul Møller): Må jeg først bemærke, at den optagelse af private lån, som spørgsmålet her drejer sig om, jo ikke er noget, der er en følge af de indskrænkninger, regeringen har gennemført sidste vinter i kommunernes lånemuligheder, men det er noget, der har stået på gennem en årrække, kan jeg sige.

Må jeg dernæst sige, at det ikke er givet,